

szzerűbb, mint megmagyarázni és megérteni azt.

Nem különben a formulák, melyek elrejtik szellemi és lelki gyengeségeiket: „követni az ösztönt... visszatérni az egyszerűséghez... mindig egyenesen, mosolyogva járni.“ Ime a rosszul értelmezett miszticizmus. Az ifjúságban oly kifejtett önfeláldozásra való hajlamot a győzelem- és kalandvány torzítja el mindenütt körükben.

A regény alakjai mind tökéletlen, felbomlott és öntudatlan figurák. A hős, Valerio megundorodik az újságírástól, a tanulástól és a polgári élettől, visszamegy a faluba, ahol csatornázást és észszerű gazdálkodást akar folytatni; átalakítani birtokát modern mintagazdasággá. Mindezt azonban csakhamar elnyomja a fiatal ember szellemi ingatagsága, mert valójában — mint később kiderül — egy feudális ur lelkét hordozza, aki „dögnek“ nézi munkásait és „alvó állatoknak“ a parasztjait. Az író mélyen elítéli a humanizmust és a kölcsönös szeretetet polgári érzélgőségnek tartja. S ne felejtjük el; az író hasonló alakjait igazolja, sőt azonosítja magát velük — eszköze amugy sem a művész kivülről tárgyilagossága. Azt kell hinnünk, hogy az író maga az az irányt vesztett kalandor, akiről ír.

S mégis elolvassa a könyvet, mint dokumentumot, mint egy nemzedék lelkiállapotának rajzát, találunk utalásokat, melyek reményre jogosítanak a jövőt illetően. „Ezek a fiatalok — írja egyik helyen Montanelli, — akik csak az okvetlenül szükségeset tanulják meg, sokat sportolnak és sokat szeretnek, fegyelmezettek, csodálatosan vonu'nak fel a fasiszta gyűléseken, egyáltalán nem keresnek problémákat. Minden felőlős vezető állítja, hogy hasonló ifjúság nem volt még Olaszországban.“ (102. o.) „Nincs jogunk problémák nélkül élni“ — írja tovább. — S hihető-e, hogy ezek a kérdések örökre válasz nélkül maradnak? Nem valószínű. Idővel talán elérkeznek oda, hogy észreveszik a kívánt „mezítelen“ és „valódi“ életet a torlasz másik oldalán. S akkor meg fogja látni az ifjúság azt is, hogy a kulturát és civilizációt nem őrizheti és apóthhatja az, aki gyűlölettel terhes. A civilizációt az ember lelki és gazdasági felszabadulása jelenti, — és a szerző mélyről jövő, inkább ösztönös, mint tudatos problémakeresése ide mutat. (A. M.)

A ROMÁN IPAR PIACAI. A tőkés termelési összefüggések közt a piacok kérdése úgy az ipari, mint a mezőgazdasági termelés fő kérdése. A piac terjedelme és felvevőképessége az a tényező, amely a termelési egységek működését és lehetőségeit korlátozza, illetve biztosítja.

A külföldi piac szempontjából Románia számára két iparág különösen nagy jelentőségű: a petróleum és a faipar. Az elsőbbség a petróleumtermelésé. A petróleum a román export 80 százaléka (1936-ban a petróleum-export hozzáadéka 9 milliárd lej). Érthető az az aggodalom, mellyel a román gazdasági és pénzügyi körök a petróleumtermelés csökkenését kísérik. Szakkörök véleménye szerint a jelenlegi román petróleumforrások kb. 7 év múlva kimerülnek. Ha ez tényleg igaz, akkor az állam 4,5, a vasut pedig 2,5 milliárd lej jövedelemtől esik el.

A fatermelés hasonlóképp jelentős aktívája a román nemzetgazdaságnak. A román fa-export piaci viszonylag állandóak. (Anglia, Lengyelország, Magyarország, Palesztina és Egyiptom). Az 1928. évi termelést véve alapul, az index 1937-ben a megelőző év indexéről (79,2) 98,3-re szökkent.

A román ipar belső piaca az állam, a városi és falusi lakosság, valamint a feldolgozó iparágak... Az állam különböző vállalatainak és egyed-árusítási alakulatainak keresztül az ipari termékek igen jelentős hányadát

fogyasztja, míg a városi lakosság a fogyasztási cikkek 50 százalékát veszi fel. Valójában azonban a mezőgazdasági rétegeknek kellene a legfontosabb vásárlóerőt jelenteniök. Viszont a mezőgazdaság ma csak 20-24 százalékban részesedik az ipari termelésben. Ennek oka a falu alacsony életszínvonala. Ellenére annak, hogy a falu fogyasztóképessége a mezőgazdasági árak emelkedésének következtében abszolút mértékben nőtt, az ipar és mezőgazdaság közti olló akadályozza a széles ipari piac kialakulását a falun.

A „GERMAN LÉLEK“. Az utolsó évek német eseményeivel szemben érthető tanácstalansággal áll a jó európai szellem s ebben a tanácstalanságban, mint egyetlen magyarázathoz, a „német lélek mithoszához“ menekül. Bármennyire érthetetlen is a németországi történések logikai összefüggése, még konfuzusabb a történetiszemléletnek az az irrealitáshoz való közeledése, ami a „germán lélek“ fikcióját, mint egyetlen lehetséges magyarázatot fogadja el.

Mindenki tudja, hogy vannak földrajzilag jól ismert területek, ahol a mágnestű elveszti eredeti irányát s bizonytalanul rezeg s mégsem mondják ki a mágnestűről általánosságban, hogy használhatatlan műszer. Ha keressük, megtaláljuk a tünemény magyarázatát minden esetben. Ugyanilyen érvénnyel alkalmazható a reális történetiszemlélet a látszólag minden törvényszerűséget nélkülöző társadalmi jelenségek esetére is. Mindenesetre valamely ilyen tüneményről kijelenteni, hogy megmagyarázhatatlan és felfoghatatlan, sokkal kényelmesebb, mint kikutatni valódi indítékait. Az a tény, hogy az iránytű adott helyen eltér rendes irányától, nem rejt magában semmi misztikumot. Éppugy nem csodálatos, hogy bizonyos esetekben a kizárólagos nemzeti tömörülések elvesztik emberi tartalmukat. S azt állítani ezekről a jelenségekről, hogy megmagyarázhatatlanok, veszélyes annyira, amennyire a valóság elől való menekülés mindig veszéllyel jár.

Különösen Franciaországban, a „ráció“ klasszikus hazájában él és virul a „germán lélek mithoszáról“ való zavaros fogalomkör. Minden igyekezetet, mely a német lelket s társadalmi téren történő megnyilatkozását magyarázni óhajtja, eleve hiábavalónak jelentenek ki s megmagyarázhatatlan és kifürkészhetetlen adottságnak tekintik. A francia diplomaták és újságírók így azután úgy mennek Németországba, ahogy az öreg színházlátogató felül a taxiba, hogy végignézze a színházban valamelyik Wagner-operát. Ezt a kényelmes és hanyag sznobizmust kétségtelenül a mithológia élteti. A francia diplomaták és újságírók ugyanis inkább a germanisztikus tudományokkal, mint a német politikával törődnek, ami magában is alapvető tévedés. Hajlandók arra, hogy a *Gestapo* hivatalnokává lett utolsó házmestert Isten tudja milyen nemzeti hőssel tévesszék össze, a kötelező munkaszolgálat valamelyik igénytelen tényezőjét pedig a Niebelungok legfőbb alakjaival. Ez a tény kétségtelenül az eseményekkel szembeni teljes tájékozatlanságukat bizonyítja. Ezt a hajlandóságot azután a német szellem nagyszerűen kamatoztatja a maga hasznára, hogy ezáltal még zavarosabbá tegye a külföld számára a lényegét, teljesen kiaknázva a szemlélők romantikus szemléletéből származó előnyöket. Interpretálni ugyanis sokkal könnyebb, mint látni és megfigyelni.

Az az érdektelenség, mellyel Európa a német eseményeket szemléli, jórészt a Wagner-imádat sznobizmusában leli magyarázatát. A Wagner-operák: brutális gyilkosságok sorozata szent tüzek világánál. — A németeknek egyébként valóban meg volt a szokásuk, hogy énekszóra vé-